

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG NGHIỆP HÀ NỘI**

PHẠM ANH TUẤN

**ĐÁNH GIÁ TIỀM NĂNG ĐẤT ĐAI
VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP
BỀN VỮNG HUYỆN HẢI HẬU, TỈNH NAM ĐỊNH**

**LUẬN ÁN TIẾN SĨ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI**

HÀ NỘI, 2014

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG NGHIỆP HÀ NỘI**

PHẠM ANH TUẤN

**ĐÁNH GIÁ TIỀM NĂNG ĐẤT ĐAI
VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP
BỀN VỮNG HUYỆN HẢI HẬU, TỈNH NAM ĐỊNH**

**CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI
MÃ SỐ: 62.85.01.03**

**NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:
PGS. TS. NGUYỄN ÍCH TÂN
TS. NGUYỄN QUANG HỌC**

HÀ NỘI, 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, đây là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa từng được sử dụng để bảo vệ bất cứ một học vị nào khác.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận án đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận án này đều đã được chỉ rõ nguồn gốc./.

Hà Nội, ngày   tháng   năm 2014

Tác giả

Phạm Anh Tuấn

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận án, ngoài sự nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự giúp đỡ tận tình của tập thể, cá nhân, người thân trong gia đình. Nhân dịp này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến Ban Giám hiệu; Ban Quản lý Đào tạo; Khoa Quản lý Đất đai; Bộ môn Quản lý Đất đai thuộc Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội. Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội; UBND huyện Hải Hậu, Phòng Tài nguyên và Môi trường huyện Hải Hậu, các Phòng, Ban, Trung tâm trực thuộc UBND huyện Hải Hậu. Cán bộ phòng Phát sinh học, phòng Kinh tế sử dụng đất, phòng Phân tích đất - Viện Thổ nhưỡng Nông Hoá.

Đặc biệt trân trọng cảm ơn PGS.TS. Nguyễn Ích Tân và TS. Nguyễn Quang Học – Người hướng dẫn; các thầy, cô giáo của khoa Quản lý Đất đai, Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội đã tạo điều kiện và tận tình giúp đỡ tôi để đề tài đạt được các mục tiêu, nội dung đề ra!

Trân trọng cảm ơn tới các đồng nghiệp, bạn bè, người thân đã luôn sát cánh bên tôi, động viên và tạo mọi điều kiện để tôi hoàn thành luận án này!

Hà Nội, ngày   tháng   năm 2014
Tác giả

Phạm Anh Tuấn

MỤC LỤC

Lời cam đoan	ii
Lời cảm ơn	iii
Mục lục	iv
Danh mục các chữ viết tắt	viii
Danh mục các bảng	ix
Danh mục các hình	xii
MỞ ĐẦU	1
1 Tính cấp thiết của đề tài	1
2 Mục tiêu nghiên cứu	3
3 Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
4 Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
5 Những đóng góp mới của đề tài	4
Chương 1 TỔNG QUAN TÀI LIỆU VÀ CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1 Tổng quan về đánh giá đất đai	5
1.1.1 Khái niệm về đất, đánh giá đất đai, sử dụng đất, hệ thống sử dụng đất	5
1.1.2 Tiềm năng đất đai và đánh giá tiềm năng đất đai	7
1.1.3 Các nghiên cứu về đánh giá đất đai trên thế giới	8
1.1.4 Đánh giá đất theo FAO	12
1.1.5 Khái quát tình hình nghiên cứu về đánh giá đất đai ở nước ta	16
1.1.6 Một số quy định pháp luật về đánh giá tiềm năng đất đai trong nông nghiệp ở Việt Nam	20
1.2 Tổng quan về phát triển nông nghiệp bền vững	20
1.2.1 Khái niệm về phát triển bền vững	20
1.2.2 Khái niệm về nông nghiệp bền vững, hệ thống nông nghiệp bền vững	21
1.2.3 Sự cần thiết của nền sản xuất nông nghiệp bền vững	22
1.2.4 Đặc điểm của phát triển nông nghiệp bền vững	23
1.2.5 Mục tiêu của sản xuất nông nghiệp bền vững	25
1.2.6 Nguyên tắc, tiêu chí đánh giá sử dụng đất nông nghiệp bền vững	26

1.2.7	Chiến lược toàn cầu về phát triển bền vững	28
1.2.8	Chiến lược bảo vệ môi trường, phát triển bền vững ở Việt Nam	29
1.2.9	Những thách thức đối với mục tiêu phát triển bền vững ở Việt Nam.	30
1.2.10	Chiến lược, nhiệm vụ và một số giải pháp quản lý sử dụng đất bền vững ứng phó với biến đổi khí hậu	31
1.3	Nghiên cứu về sử dụng đất nông nghiệp vùng ven biển Việt Nam	33
Chương 2 NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU		37
2.1	Nội dung nghiên cứu	37
2.1.1	Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội huyện Hải Hậu	37
2.1.2	Tính chất đất huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	37
2.1.3	Tình hình sử dụng đất nông nghiệp, các loại hình sử dụng đất nông nghiệp, đánh giá hiệu quả các loại hình sử dụng đất	37
2.1.4	Đánh giá thích hợp đất đai đối với một số loại hình sử dụng đất huyện Hải Hậu	37
2.1.5	Kết quả theo dõi một số mô hình sử dụng đất nông nghiệp huyện Hải Hậu	38
2.1.6	Đánh giá tính bền vững của các loại hình sử dụng đất nông nghiệp huyện Hải Hậu.	38
2.1.7	Đề xuất định hướng và các giải pháp nâng cao hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp bền vững huyện Hải Hậu	38
2.2	Phương pháp nghiên cứu	39
2.2.1	Phương pháp thu thập thông tin, tài liệu thứ cấp và kế thừa tài liệu có chọn lọc	39
2.2.2	Phương pháp điều tra, thu thập thông tin, tài liệu sơ cấp	39
2.2.3	Phương pháp thống kê, so sánh, tổng hợp, xử lý số liệu	40
2.2.4	Phương pháp tiếp cận hệ thống	40
2.2.5	Phương pháp phúc tra xây dựng bản đồ đất và tính chất đất	40
2.2.6	Phương pháp lấy mẫu ngoài thực địa:	42
2.2.7	Phương pháp phân tích đánh giá chất lượng đất, nước	42
2.2.8	Phương pháp đánh giá hiệu quả sử dụng đất	44
2.2.9	Phương pháp đánh giá đất theo FAO	45

2.2.10	Phương pháp xây dựng bản đồ	45
2.2.11	Phương pháp nghiên cứu các mô hình	46
2.2.12	Phương pháp đánh giá tính bền vững các LUT theo phương pháp cho điểm	46
2.2.13	Phương pháp dự báo	47
2.2.14	Phương pháp chuyên gia	47
Chương 3 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN		48
3.1	Điều kiện tự nhiên – kinh tế xã hội huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	48
3.1.1	Điều kiện tự nhiên	48
3.1.2	Điều kiện kinh tế - xã hội	55
3.1.3	Thực trạng hệ thống công trình hạ tầng kỹ thuật	58
3.1.4	Đánh giá chung (ưu và nhược điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội huyện Hải Hậu trong mối quan hệ với sử dụng đất nông nghiệp)	60
3.2	Tính chất đất huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	60
3.2.1	Điều kiện hình thành đất	60
3.2.2	Các quá trình hình thành đất	61
3.2.3	Quỹ đất và cơ cấu diện tích các loại đất huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	61
3.2.4	Tính chất đất huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	62
3.2.5	Đánh giá chung về tính chất đất huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	78
3.3	Tình hình sử dụng đất nông nghiệp, các loại hình sử dụng đất nông nghiệp, đánh giá hiệu quả các loại hình sử dụng đất huyện Hải Hậu	80
3.3.1	Thực trạng sử dụng đất nông nghiệp, biến động sử dụng đất nông nghiệp	80
3.3.2	Các loại hình sử dụng đất nông nghiệp huyện Hải Hậu	82
3.3.3	Đánh giá hiệu quả các loại hình sử dụng đất nông nghiệp phổ biến trên địa bàn huyện Hải Hậu	89
3.4	Đánh giá thích hợp đất đai đối với các loại sử dụng đất được lựa chọn huyện Hải Hậu	101
3.4.1	Xây dựng bản đồ đơn vị đất đai	101
3.4.2	Phân hạng thích hợp đất đai của các loại hình sử dụng đất được lựa chọn	110
3.5	Kết quả theo dõi một số mô hình sử dụng đất nông nghiệp điển hình huyện Hải Hậu	116

3.5.1	Mô hình 1	116
3.5.2	Mô hình 2	119
3.5.3	Mô hình 3	121
3.5.4	Mô hình 4	124
3.5.5	Mô hình 5	126
3.5.6	Mô hình 6	129
3.5.7	Mô hình 7	130
3.6	Đánh giá tính bền vững của các LUT được lựa chọn huyện Hải Hậu	132
3.6.1	Các tiêu chí cơ bản để đánh giá tính bền vững trong sử dụng đất	132
3.6.2	Đánh giá tính bền vững các LUT được lựa chọn	134
3.7	Đề xuất định hướng và giải pháp sử dụng đất nông nghiệp bền vững huyện Hải Hậu	139
3.7.1	Đề xuất định hướng sử dụng đất nông nghiệp bền vững huyện Hải Hậu	139
3.7.2	Đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp bền vững huyện Hải Hậu	146
	KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	148
1	Kết luận	148
2	Kiến nghị	150
	Danh mục các công trình đã công bố liên quan đến luận án	151
	Tài liệu tham khảo	152
	Phụ lục	158

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CSDL	Cơ sở dữ liệu
DTĐT	Diện tích điều tra
DTTN	Diện tích tự nhiên
DTĐNN	Diện tích đất nông nghiệp
ESRI	Viện Nghiên cứu Hệ thống Môi trường Mỹ
EU	Liên minh châu Âu
FAO	Tổ chức Nông lương Liên Hiệp quốc
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
GCĐ	Giá cố định
GIS	Hệ thống thông tin địa lý
LUS	Hệ thống sử dụng đất
LUT	Loại hình sử dụng đất; Kiểu sử dụng đất
LMU	Đơn vị đất đai
LHQ	Liên Hiệp quốc
LUR	Yêu cầu sử dụng đất
NNBV	Nông nghiệp bền vững
NLKH	Nông lâm kết hợp
NN	Nông nghiệp
NXB	Nhà Xuất Bản
Rio + 20	Hội nghị Liên Hiệp quốc về Phát triển bền vững diễn ra tại Rio de Janeiro, Brazil
TPCG	Thành phần cơ giới
TTĐTĐGCLĐ	Trung tâm Điều tra Đánh giá Chất lượng đất
TCQLĐĐ	Tổng cục Quản lý Đất đai
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
UNEP	Tổ chức Môi trường Liên Hiệp quốc
UBND	Ủy ban nhân dân
VAC	Vườn - ao - chuồng
WOED	Tổ chức về môi trường sinh thái thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

STT	Tên bảng	Trang
1.1	Các loại hình sử dụng đất và các kiểu sử dụng đất	7
1.2	Dự báo nước biển dâng theo Kịch bản phát thải trung bình	32
1.3	Hiện trạng sử dụng đất các huyện vùng ven biển năm 2010	34
2.1	Số nông hộ được chọn điều tra theo các LUT huyện Hải Hậu	40
2.2	Các chỉ tiêu và phương pháp phân tích đất	43
2.3	Các chỉ tiêu và phương pháp phân tích mẫu nước	43
3.1	Số liệu nhiệt độ trung bình tháng	49
3.2	Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp, lâm nghiệp, thủy sản giai đoạn 2005-2011 (giá hiện hành).	56
3.3	Bảng phân loại đất huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định	62
3.4	Một số tính chất đất phẫu diện HH 05	64
3.5	Một số tính chất đất phẫu diện HH 06	65
3.6	Một số tính chất đất phẫu diện HH 07	67
3.7	Một số tính chất đất phẫu diện HH 10	69
3.8	Một số tính chất đất phẫu diện HH 04	70
3.9	Một số tính chất đất phẫu diện HH 01	72
3.10	Một số tính chất đất phẫu diện HH 03	74
3.11	Một số tính chất đất phẫu diện HH 15	75
3.12	Một số tính chất đất phẫu diện HH 12	77
3.13	Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp năm 2011 huyện Hải Hậu	80
3.14	Biến động diện tích đất nông nghiệp 2000 - 2005 - 2011 huyện Hải Hậu	81
3.15	Tổng hợp các loại hình sử dụng đất, kiểu sử dụng đất phổ biến huyện Hải Hậu	84
3.16	Năng suất một số cây trồng, vật nuôi chính huyện Hải Hậu (trị số trung bình 3 năm 2009-2011)	90
3.17	Hiệu quả kinh tế một số cây trồng, vật nuôi chính huyện Hải Hậu (trị số trung bình 3 năm 2009-2011)	91